

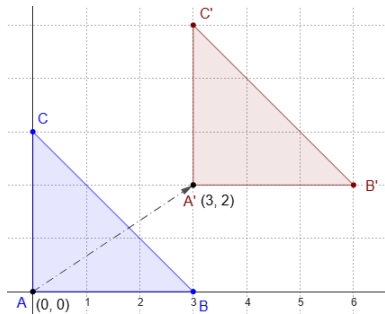
Zhodné zobrazenia

Od posunutia k otáčaniu

Pavol Hanzel

11. februára 2026

Posunutie $\tau_{\vec{u}}$ o vektor $\vec{u} = (u_1, u_2)$ zobrazuje bod $X[x_1, x_2]$ na bod $X'[x_1 + u_1, x_2 + u_2]$.

Obr.: Posunutie $\tau_{\vec{u}}$ o vektor $\vec{u} = (3, 2)$

Applet si aktivujete na stránke <https://www.geogebra.org/m/qw7bj5x2>.

Vyjadrenie pomocou matíc

$$\begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix} \xrightarrow{\sigma_y} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} u_1 \\ u_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \circ \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} u_1 \\ u_2 \end{pmatrix}$$

Sčítovanie matíc môžeme nahradit' rozšírenou maticou typu 3×3 .

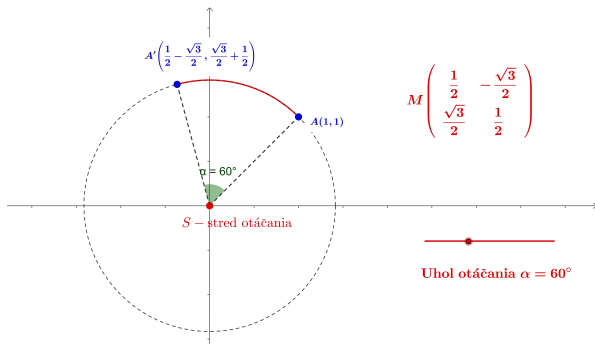
$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & u_1 \\ 0 & 1 & u_2 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \circ \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x_1 + u_1 \\ x_2 + u_2 \\ 1 \end{pmatrix}$$

Matica posunutia má vyjadrenie

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & u_1 \\ 0 & 1 & u_2 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Otáčanie $\rho_{(S,\alpha)}$ so stredom $S [0,0]$ zobrazuje bod $A [x_1, x_2]$ do

$$A' [(x_1 \cdot \cos \alpha - x_2 \cdot \sin \alpha), (x_1 \cdot \sin \alpha + x_2 \cdot \cos \alpha)]$$

Applet si aktivujete na stránke <https://www.geogebra.org/m/s4ukgu7u>

Využitím súčtových vzorcov pre sin a cos dokážte toto tvrdenie.

Tvrdenie

Maticový zápis otočenia $\rho_{([0,0],\alpha)}$ okolo $S[0,0]$ o uhol α má tvar

$$\begin{pmatrix} \cos \alpha & -\sin \alpha & 0 \\ \sin \alpha & \cos \alpha & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \circ \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x'_1 \\ x'_2 \\ 1 \end{pmatrix}$$

Úloha

Určite súradnice bodu, ktorý vznikne otočením bodu $[3, 2]$ okolo počiatku s uhlom otáčania $\alpha = -105^\circ$. Využite applet z predchádzajúcej snímky.

